

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΥΘΟΣ Β.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 21 του Νοέμβρη 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδός Οικονόμου: αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 123

ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΑΤΕ

Srinagar

Σὺν κούρῳ ἢ βάρῳ ἀγορεύσεις πρὸ τοῦ ἡεροῦ πο-
ταμίου

Καὶ τὸ νερὸ σιγῶναι χαθεύει τ' ἀγορεύει
Κ' οἱ λεῖνες οἱ λιγνοκάρμες μεσ' τὰ κλαδόφυλλά τους
τῆς νύχτας νανορίζουνε τὰ ἀνείρεα. Μ' ἀλόγῳ

Φαρδύκλινα κι ἀρχοντικά πλατάνια οὐρανοσιέκουν
Μαυρόσκιαστη ξαπλώνοντας τὴ φουντωσιά τους γύρω.
Καὶ κοίταξε, Κόρη τοῦ 'Ηλίου, πάνω ἀπ' τὴς κεφα-
λῆς μας

Ἡ ξαστεριά ἀσημόδαντα σταλάζει καὶ τ' ἀγέρι

Ρυθμίζει τὴν ἀστροφεγγιά. Μὰ σὺ νυστάζεις, Σκλάβο
τῆς ἡδονῆς, καὶ τὸ γυμνὸ τετὼνοντας κορμὶ σου
Θεὸς νὰ χαρῆς τὸ νάρκωμα καὶ τῆς φιλῆς τὸν ὕπνο.

Ἀποκοιμίσου. Ἡ λύπη μου σὲ σκιάζει ἐλεημονήρε—
Ὡ κάλπικο εἶδολο ὁμορφῆας καὶ ψευτοσύνης ἄνθος,
Ἀνοιγὼν σιὰ μεσ' τῆς ψυχῆς διαβαίνει τὴν ἀγάπην!

ΕΡΜΟΝΑΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΜΠΥΣΗ

Ὁ καλὸς μας φίλος καὶ φίλος ἀληθινὸς τῆς πα-
τρίδας μας κ. Κάρλος Ντίντριχ εἶχε τὴν καλωσύνη
νὰ μᾶς στείλει τὴν τελευταία ὅσα γράμματα τοῦ
Καμπύση κατέχει, καὶ τὰ δημοσιεύουμε σήμερα μὲ
τὴν πεποίθησιν, ὅτι θὰ εὐχαριστηθοῦνε ὅσοι τὰ δια-
βάσουν, καθὼς εὐχαριστήθηκαν κι ὅσοι διαβάσανε καὶ
τὰ γράμματα τοῦ Καμπύση πρὸς τὸν ποιητὴ Κώ-
στα Χατζόπουλο, ποὺ τὰ δημοσιεύσαμε πέρυι στὸν
ἀριθμὸ 30 τοῦ «Νουμά».

Τὸ πρῶτο γράμμα τοῦ Καμπύση εἶναι σταλμένο
ἀπὸ τὴν Ἀθήναις στίς 2 τοῦ Μάη τοῦ 1897.

«Ἐλθέ, γράφει, τὸ γραμματάκι σας ἀπὸ τόσο
καιρὸ κ' ἐνῷ ἤθελα νὰ σὲς γράψω κάτι, τὸ χέρι μου
ἐπιάνονταν καὶ δὲν μπορούσα... Ἡ ψυχὴ μου ἀλά-
κερη εἶναι γιομάτη τόσο λογικῷ πόνῳ. Καὶ τοὺς
πόνους αὐτοὺς, βλέπω, πὼς δὲ μπόρεσε νὰ τοὺς
ἐμποδίσῃ ἢ καὶ νὰ τοὺς μετράσῃ ἢ πεποιθήσῃ
μου ἀπ' τὴν ἀρχὴ τοῦ χρόνου καὶ τῶν ἀφορμῶν πὼς
θὰ δυστυχέσει ἡ πατρίδα μου...»

«Προχθὲς εἶδα μιὰ σας διατριβὴν γιὰ τίς σκέ-

ψεις τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Γερμανίας, γιὰ τὴν ἐ-
χρηστὰ τῆς Γερμανίας στὴν Ἑλλάδα. Δὲ θέλω νὰ
πῶ τὸν ἀντίλογό μου στὸς λόγους ποὺ φέρνατε, μὰ
μὲ κυρίαψεν ἕνας πόθος νὰ σας γράψω λίγα λόγια,
ἴσως κι ἄσχετα.

«... Ὁ Κλασικισμὸς!.. Βραχνῶς μοῦ κάθεται
στὰ στήθια. Κάθε φορὰ ποὺ τὸν ἀκούω, ὅλο μου τὸ
κορμὶ ταράζεται καὶ φρισονάει!.. Δὲν εἶναι γιὰ μᾶς
μεγαλύτερο ἄλλο κατὰμουτρο πέταμα τῆς μικρότη-
τάς μας καὶ τῆς ἀδυναμίας μας. Παρὰ νὰ μᾶς θυ-
μίζουν τὸν Κλασικισμὸ καὶ νὰ μᾶς δείχνουν μιὰ
προστασία ἢ νὰ μᾶς λένε ἕνα γλυκὺ λόγο, σὰν ψί-
χало σὲ διακονίῳ, μόνο γιὰτὶ ζοῦμε στὸς τόπους
ποὺ ἐζησαν ἄλλοι: ὁ Περικλῆς κι ὁ Φειδίας!..

«... Τί ἡμιθέους καὶ τί ἀνθρώπους νὰν τοὺς
περνοῦσαν ἐκεῖνους στὴ φαντασίᾳ τους οἱ Φιλέλλη-
νες τῆς ἐποχῆς!.. Ὡ λάμψη ποὺ θὰ σκορπίζανε
κ' οἱ ἀπόγονοί τους!.. Τρεχάτε, Φιλέλληνες, στὴν
Ἑλλάδα!.. Ἐκεῖ θὰ ἰδῆτε τὴ χλαμύδα! Θάκούστε
στὴν Ἀθήναις τοὺς σοφιστὰς καὶ τοὺς ῥήτορες στὴν
Πύνα. Στὸ σαλόνι τῆς Ἀσπασίας θάντικρύστε
τοὺς καλλιτέχνες καὶ τοὺς φιλοσόφους. Στὸ θέατρο
θάκούστε τοὺς Αἰσχύλους τοὺς «Πέρσες» καὶ τοὺς
«Βατράχους» τοῦ Ἀριστοφάνη. Τὶς ραψωδίας τοῦ
Ὀμήρου ὅλοι τοὺς θάχουν στὰ χεῖλια κ' οἱ νεανίαι
θὰ τραγουδοῦν στὰ σοκάκια τοῦ Πίνταρου τοὺς
ὕμνους καὶ τῆς Σαφῶς τὰ μινυρίσματα!.. Τρεχάτε
στὴν Ἑλλάδα τῶν περάτων οἱ Φιλέλληνες κ' οἱ ἀρ-
χαῖοφίλοι, ἐκεῖ στὸ στάμιο τοῦ Πειραιᾶ θάντικρύστε
τὸ μνημεῖο τοῦ Θεμιστοκλέη καὶ μέσα στὸ λιμένα
οἱ τριήρεις οἱ δοξασμένες, οἱ Σαλαμινομάχισες, ἐκεῖ
θὰ πλέχουν... Τρεχάτε στὴν Ἑλλάδα γιὰ τοὺς
Ἕλληνας... κι ἂν μιὰ φορὰ εἶναι νὰ πεθάνουμε γιὰ
τὴν Ἑλλάδα, ὦ θεῖα δόφνη, μιὰ φορὰ κανεὶς πε-
θαίνει!

«... Μὴν τὰ θυμᾶμαι ἀρτῶ... Τὸ βάρος τῶν
προγόνων μας εἶναι πολὺ, πολὺ μεγάλο... Τῆνο-
μά τους καὶ μόνο μὲ πλακώνει, σὰ βουνό, σὰν
τὸν Ὀλυμπο!.. Δὲν εἶμαι λείπερος καθόλου κ' εἶ-
μαι καταδικασμένος νὰ εἶμαι αἰώνια σκλά-
βος τους. Νὰ κάμω τίποτα δὲ μπορῶ, γιὰτ' εἶμαι
ἀπόγονος τοῦ Ἑβριπίδη. Ἡ Ἀκρόπολις λάμπει κι
ὁ Παρθενῶνας, ἀτίμητο πετράδι τῆς γιγάντιας
ἀφρῆς κολώνας τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῶν αἰώνων,
μὲ θαμπώνει καὶ μὲ σκεπάζει! — Οὔτε νὰ περπα-
τήσω δὲ μπορῶ καὶ μονάχα κλαίω... κλαίω γιὰτὶ
εἶμαι ὁ ἀνάξιος ἀπόγονος τοῦ μεγάλου προγόνου!..

«... Γαρέμισε τὴν ἱστορίαν, σκίσε τὸ βιβλίον,
θάψε τὴν παράδοσιν, νὰ ζωντανέψω λίγο, νὰνα-
σάνω λίγο, νὰ γίνω κ' ἐγὼ κομᾶτι ἀνθρώπος. Νὰ
μὲ κοιτάζουν καὶ μένα καὶ νὰ λένε: Εἶναι ὁ Ρω-
μῖος!.. Ὡ! ἔς πάψω πικρὰ νάκούω! Εἶναι ὁ ἀπόγο-
νος τῶν Ἑλλήνων!..

Ἡ καταδίωξη τοῦ κ. Γαβριηλίδη μᾶς ξά-
φνιασε. Δὲν τὴν ἐπεριμέναμε. Σ' ἐποχὴ ποὺ ἡ
Πολιτικὴ ὀργιάζει καὶ ποὺ ὁ Τύπος τήνε συν-
τροφεύει πιστότατα στὰ Βακχικά της ὄργια—
σ' ἐποχὴ ποὺ ἡ Δημοκρατία καὶ ἡ Αὐλοκολα-
κεία καὶ ἡ κάθε πολιτικὴ κ' ἐθνικὴ ἀτιμία
τραβᾶνε κάθε ὥρα καὶ στιγμὴ κι ἀπὸ μιὰ κλω-
τοῖά ἡρωικὰ κατὰστηθα στὸ συφοριασμένο αὐτὸ
ἔθνος, βγῆκε ἕνας ἄνθρωπος καὶ φώναξε μὲ
πόνον καὶ μὲ δύναμιν, σὰν ἀληθινὸς πατριώτης
καὶ σὰν ἱππότης ἄλλης, καλῆς ἐποχῆς, τὴν
Ἀλήθειαν, κι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀντὶ νὰ στε-
φανώθῃ, φυλακίζεται. Καὶ φυλακίζεται μάλι-
στα γι' Ἀντιδασιλικὸς.

Ἐδῶ ἴσα ἴσα εἶναι ποὺ χάνει κανένας τὸ
μυαλό του. Βεβαιότατα, κείνοι ποὺ σκεφτὴ
κανε νὰ καταδιώξουνε τὸν Γαβριηλίδη, δὲ τὰ
διαβάσανε ἄρθρα του. Ἡ κι ἂν τὰ διαβάσανε,
δὲν τὰ νοιώσανε, ἢ δὲ θελήσανε, γιὰτὶ δὲν
τοὺς εἰσέφερε, νὰ τὰ νοιώσουν.

Δὲ βρίζεται ἡ Α. Μ. στὰ ἄρθρα τοῦ Γαβριη-
λίδη καὶ δὲν μποροῦσε νὰ βριστεῖ, γιὰτὶ ὁ
Γαβριηλίδης οὔτε Κάρωνης οὔτε Γιάνναρος
εἶναι νὰ ξερνάει βρισιὲς γιὰ νὰ δημοσκοπεῖ, γιὰ
ναυξάνει τὴν κυκλοφορίαν του. Ὁ Γαβριηλίδης
ξέρει ποὺ θὰ χτυπήσῃ, ποὺ πρέπει νὰ χτυ-
πήσῃ γιὰ νὰ φέρῃ καλὸ. Δὲ χτυπάει τὴ Βασι-
λείαν, μὰ κείνους ποὺ χτυπᾶνε τὴ Βασιλείαν,
ποὺ τήνε κουρελιάζουνε, ποὺ τὴν ἐξευτελι-
ζουνε γιὰ νὰ κάνουνε τὴ δουλιὰ τους, γιὰ νὰ
κερδίσουνε τὸν πόντον τους. Χτυπάει κείνους
ποὺ τριγυρίζουνε τὴ Βασιλείαν, καὶ ποὺ σηκώ-
νουν γύρω της ἕνα σύγνεφο κατὰμαυρὸ ἀπὸ
ψευτιά κι ἀπὸ κολακείαν — ἕνα σύγνεφο βαρὺ
ποὺ δὲ θὰ μπόρῃ νὰ τὸ τρυπήσῃ ποτὲ ὁ
ἥλιος τῆς Ἀλήθειας.

Τὰ ἄρθρα τοῦ Γαβριηλίδη ἔπρεπε νὰ τὰ δι-
βάσῃ ἡ Α. Μ. Ἦτανε ἄρθρα βασιλικώτατα.
Κ' ἔπρεπε ἡ Α. Μ. ἀκόμα νὰ καλέσῃ τὸν πα-
ληκαρὰ πατριώτη δημοσιεγράφο καὶ νὰ τόνε
συχαρῇ γιὰ νὰ δώσῃ ἔτσι κουράγιο καὶ σᾶλ-
λους νὰ τοῦ μιλήσουνε πατριωτικὰ κι ἀληθινὰ
ὅπως τοῦ μίλησε ὁ Γαβριηλίδης.

Τοὺς Θρόνους καὶ τὰ ἔθνη, δὲν τὰ σώζει
ἡ Ψυτιὰ κ' ἡ Αὐλοκολακεία. Τὰ σώζει ἡ
Ἀλήθεια καὶ μονάχα αὐτὴ τὰ θεμελιώνει γερά
στὴ συνειδησὴν τοῦ Λαοῦ καὶ στίς σελίδες τῆς
ἱστορίας.

Ο ΝΟΥΜΑΣ